

Gdyby listopad zwyciężył. Wolna Polska w XIX wieku według Słowackiego

debata filozoficzna

8 listopada (poniedziałek), godz. **20.00**

Wydarzenie zrealizowane zostanie w trybie online. Transmisja będzie dostępna na zamkowych kontach:

Facebook oraz YouTube

A gdyby Skrzyneckiemu nie zadrżała ręka? Gdyby w 1831 roku wojsko polskie nie wstrzymało kontrofensywy i pozwoliło polskim dyplomatom wynegocjować nowy byt polityczny? Historycy, oczywiście, z pobłażliwością patrzą na takie pytania. A przecież to ważne, by próbować wyobrazić sobie polski niepodległy wiek XIX. Kim byśmy się w nim stali?

Łatwo namierzyć dwa cytaty z wieszczów, wyobrażających sobie alternatywną, XIX-wieczną nowoczesność. Słowacki: "Lelewel miał natchnienie, gdy mu przyszło na myśl Polskę z Hiszpanią porównać – ale w pisaniu odbiegło go, a rozum oszukał. (...) Polska, gdyby się była utrzymała, byłoby tak, jak dziś w Hiszpanii. – Skrzyn[ecki] jak dyktator(...) – Wilno z Mickiewiczem poszłoby pod prawo wojenne jak Barcelona. Autor Nieboskiej bruździłby i zawichrzył pałacem – sądząc, że dramat z królami odgrywa. – Sejm gadałby jak kortezy".

A Norwid: "(...)na drugi dzień po zwycięstwie nad Moskalami przygotować się do możliwości wystawienia 300 000 armii i potężnego skarbu - i rozpoczęcia walki z milionami, osłaniając Europę, sprzedając armaty, koleje żelazne i pancerne statki każdemu barbarzyńcy, który więcej zapłaci".

Fascynujące obrazy! Czym byśmy się stali bez naszej XIX-wiecznej niewinności? Czym byłaby nasza kultura, obciążona nie cudzą władzą, lecz np. monstrualnym finansowym długiem, jak Grecja po wyzwoleniu spod władzy tureckiej? Jaka byłaby mapa konfliktów społecznych? I czy byłaby to we wszystkim lepsza Polska?

Source URL:

<https://www.zamek-krolewski.pl/strona/wyklady-konferencje-naukowe-debaty/676-gdyby-listopad-zwyciezyl-wolna-polska-w-xix-wieku>